GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĚ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 158. Sâmbătă 1 (13) Septembre 1884.

Brașovŭ în 31 Augustŭ (12 Sept.)

Astăḍi avemŭ întregulŭ discursŭ alŭ ministrului-președinte Tisza înaintea nóstră. După ce l'amŭ cetitŭ, ne-amŭ convinsŭ, că aprețiările nóstre de erĭ pe basa estrasului telegraficŭ au fostŭ pe deplinŭ corecte.

Informațiunea telegrafică cu tótă scurtimea ei erá așa de clară încâtŭ ar fi fostŭ și greu de a-o înțelege falsŭ. Cu tóte astea ar fi fostŭ posibilŭ ca judecata nóstră se fie unilaterală. Ministrulŭ-președinte ar fi pututŭ arĕtá adecă cu privire la plenipotențele, ce le cerea în discursulŭ sĕu, că are intențiunea de a urmări nu numai pe „agitatorii“ nemaghiarĭ, ci și pe agitatorii maghiarĭ, carĭ spargŭ ferestrele pacînicilorŭ cetățenĭ de altă naționalitate, îĭ insultă și-i uiduiescŭ pe strade cu scopŭ de a ațîțá ura poporului maghiarŭ în contra lorŭ.

In casulŭ acesta bucurosŭ ne-amŭ fi coresŭ și ne-amŭ fi rugatŭ de iertare, că amŭ fostŭ nedrepțĭ față de șefulŭ cabinetului ascriindu-ĭ intențiunea de a urmări numai și numai pe Nemaghiarĭ. Discursulŭ ce-lŭ cetimŭ aḍi în „Pester Lloyd,“ unde a apărutŭ întregŭ, ne mântue însĕ de orĭ ce corectură ulterióră și ne dovedesce, că d-lŭ Tisza, deși a îmbĕtrânitŭ în fruntea guvernului, nu a învĕțatŭ nimicŭ mai multŭ peste ceea ce sciea cândŭ a amenințatŭ în dietă, că va sdrobí naționalitățile nemaghiare.

Unii ómenĭ susțineau că d-lŭ Tisza, care după ce a ajunsŭ la putere a părăsitŭ principiele ce le profesá ca capŭ alŭ opozițiunei, va sci sĕ-șĭ întórcă mantaua și în cestiunea naționalitățilorŭ. Ba se vorbea și se scriea, că din sferele mai înalte s'ar fi făcutŭ asupră-i chiar o specială pressiune în fávórea unei mai bune tractărĭ a Românilorŭ.

Părerĭ și vorbe góle. Pănă acum celŭ puținŭ d-lŭ Tisza ne-a doveditŭ, că față cu tóte celelalte cestiunĭ a putută fi neconsecuentŭ numai față cu cestiunea naționalitățilorŭ nu. Discursulŭ lui dela Oradea este o nouă dovédă, cu câtă statorniciă persecută primulŭ ministru ori ce liberă mișcare în sînulŭ naționalitățilorŭ, de vreme ce acum nu-i mai ajungŭ nicĭ puterile ordinare ci cere puteri estraordinare spre suprimarea ei.

Intrégа parte a discursului ministrului-președinte, privitóre la „agitațiunile“ naționale și confesionale este o sciință cameleonică. Numai unulŭ care nu cunósce relațiunile interióre din Transilvania și Ungaria póte fi sedusŭ de a crede asigurărilorŭ d-lui Tisza, că lui îĭ este numai de biata libertate, că de aceea cere plenipontențe deosebite ca sĕ o apere mai bine și că n'are nicĭ unŭ gândŭ rĕu față cu desvoltarea națională a popórelorŭ nemaghiare.

Décă primulŭ ministru ar nutrí în adevĕrŭ sentimente sincere și leale față de popórele nemaghiare, atuncĭ nu s'ar puté mărginí numai la pedepsirea pretinselorŭ „escesse“ ale lorŭ, ci ar trebuí sĕ aibă în vedere și „escessele“ fanatismului maghiarŭ.

Nouĕ ni se pare că numai Maghiarii potŭ abusá de libertate, deórece numai ei se bucură de ea. Nemaghiarii trebue sĕ se mulțuméscă deocamdată numai cu umbra ei.

Nu scimŭ sĕ se fi petrecutŭ până acumŭ ceva, fie în sĕnulŭ Românilorŭ, fie în alŭ Nemților séu în alŭ Slavilorŭ din acestŭ statŭ, ce ar puté justificá lucrarea unorŭ mĕsurĭ reacționare, cu cele dorite de d-lŭ Tisza. Sĕ nu mai fie óre de ajunsŭ „mijlócele ordinare de carĭ dispunŭ statele constituționale“ spre a susținé ordinea în acestŭ statŭ?

D-lŭ Tisza însușĭ sémte, că lumea espertă nu va crede asigurărilorŭ lui, de aceea s'a vĕḍutŭ îndemnatŭ de a declará, că dênsulŭ nu consideră pe toțĭ locuitorii nemaghiarĭ de rĕi patrioțĭ, ci numai pe o parte din ei și că nu doresce maghiarisarea forțată.

De câte ori nu amŭ auḍitŭ asemenĭ asigurărĭ din gura d-lui ministru-președinte. Și ce a fostŭ resultatulŭ? Prigonirea din ce în ce mai mare a celorŭ de altă limbă din partea Maghiarilorŭ pe tóte terenele și în tóte părțile. Volnicii și scandalurĭ necontenite în potriva nóstră cu urmarea, că culpabilii și provocătorii sunt privițĭ de bunĭ patrioțĭ, ér atacații și insultații trebue sĕ sufere tóte și sĕ mai ducă în spinare și titlulŭ de trădătorĭ ai patriei.

D-lŭ Tisza îșĭ spală însĕ mânile ca Pilatŭ și la tóte fărădelegile, ce se întêmplă în contra naționalitățilorŭ nemaghiare sub guvernulŭ lui, rĕspunde următórele:

„Dorescŭ și credŭ, celŭ puținŭ așa este convicțiunea mea, că fiecare fiu alŭ patriei, fără mărginirea libertății sale, póte remâné credinciosŭ rassei sale și póte cultivá și desvoltá în sînulŭ naționalității sale cultura.....“

Ce cultură? Care ni-o dictéză inspectorii de scólă ai statului și pentru care stăruiescŭ sub egida lorŭ reuniunile de maghiarisare? Și óre nu este lucru destulŭ de ciudatŭ décă unŭ ministru-președinte, ca d-lŭ Tisza, când e vorba de libertatea a douĕ treimĭ din poporațiunea Transilvaniei și Ungariei nu póte sĕ le dé altă asigurare pentru pacînica lorŭ desvoltare, decâtŭ că doresce personalŭ și e convinsŭ, că ea ar fi posibilă.

Décă d-lŭ Tisza nu ne póte dá altă garanță pentru libera nóstră desvoltare decâtŭ acéstă problematică convicțiune personală a sa, atuncĭ rĕu trebue sĕ sté acțiile libertățĭ nóstre.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Viena, 12 Septemvre. — La prânḍulŭ de la palatŭ, Maiestatea Sa împĕratulŭ a redicatŭ unŭ toastŭ în sănĕtatea împĕratului Rusiei. Capela militară a întonatŭ imnulŭ rusescŭ. Regele Sêrbiei, Părechea princiară de corónă, Archiducii și ambasadorulŭ germanŭ au luatŭ parte la acestŭ prânḍŭ.

Paris, 12 Septemvre. — Se desminte din isvorŭ demnŭ de credință scirea, că China ar fi declaratŭ Franciei rĕsboiŭ.

Roma, 11 Septemvre. — In provinciele infectate sau bolnăvitŭ de coleră erĭ cu totulŭ 1085 persóne, dintre carĭ 550 au muritŭ. De aicĭ se vine pe orașulŭ Neapole 966 bolnavĭ de coleră și 474 casurĭ de mórte în urma acestei teribile epidemii.

Novogeorgievsk, 11 Septemvre. — Impĕratulŭ și împĕrătésa Rusiei au sositŭ aséră aicĭ.

Wiesbaden, 12 Septemvre. — Reuniunea Gustav Adolf a decisŭ de a ține adunarea generală viitóre la Reichenberg în Boemia.

Viena, 12 Septemvre. — Poliția a arestatŭ familia morarului Adumatz, care fabricá banĭ de argintŭ falșĭ în stilŭ mare și a confiscatŭ multe mii de douĕḍecerĭ falșĭ.

CRONICA ḌILEI.

Din Agramŭ se anunță, că mișcarea electorală croată a luatŭ unŭ caracterŭ fórte acutŭ și că Starcevicianii îșĭ dau silințe estraordinare spre a câștigá mai multe mandate. Numai în Slavonia guvernnmentalii mai au sorțĭ de reeșire, dér în Croația propriă lupta va fi crâncenă și se póte prevedé, că Starcevicianii vorŭ avé maioritățĭ însemnate în fórte multe cercurĭ.

*

O persónă influentă a mărturisitŭ, ḍice »National-Zeitung,« că libertatea în Galiția este ventilulŭ de siguranță în contra ridicărilorŭ violente ale Polonilorŭ din Prusia și Rusia.

*

Din apelulŭ ḍiarului »Anti-Anglais«, a cărui aparițiune am amintit'o în numĕrulŭ trecutŭ, luămŭ următórele șire: »N'avemŭ, decâtŭ sĕ rupemŭ cu bărbătéscă mână masca fățărniciei, cu care îșĭ acopere Anglia tóte lucrările sale; atuncĭ vomŭ vedé, cum deșteptă ea în tóte părțile lumei dușmanĭ de ai Franciei, cum împiedică prin urîtele-i procedurĭ tóte încercările nóstre de colonisare, cum pórtă, cu unŭ cuvêntŭ, unŭ ascunsŭ rĕsboiu în contra nóstră, care e de o mie de orĭ mai primejdiosŭ, de câtŭ unulŭ pe față. E timpulŭ supremŭ, sĕ se ridice din tóte părțile unŭ gróznicŭ țipetŭ împotriva Angliei; mai nainte de tóte, e timpulŭ supremŭ, ca noi Francesii, ai cărorŭ strămoșĭ atâta au suferitŭ din partea Englesilorŭ, sĕ ne unimŭ silințele nóstre și așa sĕ purtămŭ în contra lorŭ unŭ rĕsboiu fără milă și îndurare; mai întâiu unŭ rĕsboiu pe terenulŭ negoțului și alŭ industriei, apoi unŭ rĕsboiu pe mare, până în ḍiua, în care îĭ vomŭ fi alungatŭ din tóte punctele pămêntului, unde nu ne cadŭ bine și în care îĭ vomŭ fi pedepsitŭ chiar în tâlhărésca lorŭ peșceră pentru crimele, ce le-au comisŭ nepedepsițĭ atâtea vécurĭ..... După ce Francia va pune érășĭ mâna pe cale diplomatică séu prin puterea armelorŭ pe naturalele sale hotare dela Rinŭ, nădăjduimŭ că vomŭ face pace, mai curêndŭ séu mai târḍiu, cu Germanii; vomŭ uitá ce s'a întêmplatŭ și vomŭ puté aruncá unŭ vĕlŭ peste trecutŭ. Nu vomŭ face însă așa cu Anglia.«

*

»Standard« află din Berlin, că noua conferință egipténă se va țíné în Berlinŭ, ér nu în Parisŭ. Francia, Germania și Rusia sunt deja înțelese în cestiunea conferinții. Se mai ḍice că la cenferință se va vorbí și despre o procedere comună în contra anarchiștilorŭ.

*

Generalulŭ Wolseley, care va conduce espedițiunea în Sudanŭ, a sositŭ în Cairo.

*

Se vorbesce că admiralulŭ Courbet vré sĕ atace insula Hai-Nan. Vice-regii din Yünnau și Cvang-si au primitŭ ordinŭ sĕ năvălescă în Tonchinŭ. Englesulŭ Mesny va funcționá ca șefŭ alŭ statului majorŭ generalŭ alŭ trupelorŭ din Cvang-si, ér englesulŭ Long va comandá flota chinesă. Guvernatorulŭ din Honcongŭ a interḍisŭ piloțilorŭ englesĭ de a intrá în serviciu pe corăbiile de rĕsboiu francese.

*

Autoritățile chinese au începutŭ sĕ închiḍă intrarea în Wosungŭ prin luntri umplute cu petri.

Reuniunea de maghiarisare Ardelénă.

Aprópe unŭ anŭ a trecutŭ, decând foile maghiare din Clușŭ au desbătutŭ — dovedindu-șĭ liberalismulŭ, cu care se laudă — întrebarea pusă de „Ellenzék“: Cum sĕ creămŭ și în Ardélŭ o reuniune de maghiarisare? In tóte părțile și în tóte inimele unguresci se făcŭ mare bucuriă — dar lucrulŭ s'a amĕnatŭ și banii câțĭ se adunaseră pentru înființarea ei se așeḍară în casa de păstrare. Acum iată, se ridică guvernamentalulŭ „Magyar Polgár,“ și după ce vor-

besce de lucrările începute, dar amânate, ce-amŭ pomenitŭ, grăesce — grăire-arŭ în pustiu! —

»Arŭ fi rușine, sĕ lăsămŭ lucrulŭ baltă!

»Acum, când s'au trecutŭ frigurile politicei de partidă, care în ḑilele trecute ne-au dușmănitŭ unii pe alții nu la unŭ locŭ numai; acum, când pacea vieței nóstre private nu o mai turbură nĕcazurile candidaților de deputațĭ, amețitorii sorțĭ de învingere, amărîtórele temerĭ de nerĕușire, pregătirea corteșilorŭ și tóte acele ațîțărĭ și patimĭ, carĭ cu lunile premergŭ alegerilorŭ și carĭ din nenorocire îșĭ mână valurile și pe hotarĕle vieții sociale; acum, în vremea sesonului mortŭ politicŭ, neavêndŭ altŭ lucru, ar fi bine, sĕ nu uitămŭ împrejuru-ne și se căutămŭ a vedea, de nu găsimŭ — noi Maghiarii din părțile ardelene — alte lucrurĭ în viața socială, afară de cértă de partidă? Sĕ vedemŭ, nu se găsesce afară de dulcele nostru. Eu altulŭ, căruia sĕ'ĭ putemŭ face împotrivire?

»Sĕ-ne ocupămŭ în sfêrșitŭ celŭ puținŭ în astfelŭ de óre libere și serioșĭ și cu fapta de rana periculósă a politicei de statŭ a mititelei nóstre părțĭ din patriă: cu cestiunea naționalităților. — Acéstă ocupare în faptă nu o putemŭ începe mai potrivitŭ și mai cu temeiu, decâtŭ de intemeerea reuniunei de maghiarisare.

„Acésta n'arŭ trebuí multŭ amênată. Căcĭ amênênd'o, terenulŭ se face totŭ mai rĕu și se grămădescŭ și mai multŭ lucrurile, ce se impunŭ patrioților nu numai din punctŭ de vedere alŭ intereselorŭ naționalității maghiare, ci și din punctŭ de vedere alŭ intereselorŭ statului: O problemă grea, o datoriă impunĕtóre, a cărei împlinire se póte amâná, dar care în sfêrșitŭ nu se póte lăsá baltă.

»Rareorĭ e semnŭ de curagiu, și niciodată de cumințiă, a micșorá pe dușmanŭ, a-lŭ îngrozí, nicĭ chiar atuncĭ, când elŭ e slabŭ, cu atâtŭ mai puținŭ, când posede puterĭ însemnate! — Nu condamnămŭ însĕ agitațiunile naționalităților în părțile ardelene; icĭ și colo, în casurĭ mai flagrante ne sburlimŭ mai multŭ orĭ mai puținŭ.

»Scriemŭ cu căldurá articolĭ de ḑiare și înfruntămŭ aspru pe cei ce-șĭ potŭ uitá de datoriele lorŭ patriotice, cum se întêmplă cu ultraiștii noștri. Dar ne liniștimŭ apoi éră și, liniștițĭ și fără a face nimicŭ, privimŭ, cum se continuă lucrările vrășmașe cu sîrguința albinelorŭ — lucrărĭ, carĭ au dreptŭ ultimŭ scopŭ slăbirea ideei nóstre de statŭ și-a némului nostru.

»Privimŭ, cum cei de naționalitate străină ațîță înpotriva nóstră, trăindŭ între noi, privimŭ împrăștiindu-se sĕmênța urei și așteptămŭ cu mânile încrucișate încolțirea și înflorirea ei, chiar și pe cei ce, între cei de limbă străină, sunt bunĭ patrioțĭ, frațĭ cu noi, părtinitorĭ nobilĭ ai statului ungarŭ, și lăsămŭ fără nicĭ unŭ sprijinŭ sĕ-i răpéscă puvoiulŭ, căruia nu i se potŭ împotriví, lipsindu-le o mână protectóre. Și mai privimŭ, ceea ce acum e o adevĕrată crimă — cum câte-o parte ruptă de maghiarismŭ, ce trăesce icĭ și colo între cei străinĭ, îșĭ perde caracterulŭ némului sĕu, îșĭ uită limba mamei sale în patria sa și devine străină.

»Arŭ fi problema reuniunei maghiare — după ce-șĭ va fi câștigatŭ cuvenita estindere și după ce se va fi provĕḑutŭ cu mijlóce trebuincióse morale și materiale, sprijinită și de zelulŭ inspiratŭ alŭ nostru alŭ tuturora, sĕ lupte pe tóte terenele vieței publice și sociale împotriva agitațiunilorŭ naționalităților și sĕ facă în interesulŭ némului nostru, ce n'am făcutŭ până acum.

»Acésta nu e cestiune de partidă. Aicĭ ne putemŭ dá cu toții mâna, fie-ne conducĕtorŭ Coloman Tisza sĕu Daniilŭ Irány, fie grofulŭ Appony orĭ Paulŭ Sennyei. Ce voimŭ sĕ lucrămŭ în reuniunea maghiară, nu stă în contraḑicere cu programulŭ nicĭ unei partide maghiare. Din potrivă, acésta ar trebuí sĕ fie principiulŭ de căpeteniă alŭ fie-căreia. — Scopulŭ ăstorŭ șire a fostŭ sĕ deștepte lucrările patriotice adurmite. Ne rugămŭ de cinstirea lorŭ, de chibzuirea lorŭ și de începerea faptică a întemeerei reuniunei....«

Apa trece, petrile rĕmânŭ!

IN MEMORIA GENERALULUI DAVILA.

Din discursulŭ d-lui dr. Petrescu, rostitŭ la spitalulŭ militarŭ centralŭ în numele corpului medicalŭ militarŭ, estragemŭ următórele:

Toțĭ carĭ au luatŭ cuvêntulŭ în numele instituțiunelorŭ din care au făcutŭ parte, v'au spusŭ câtŭ de mândre erau fie-care de a-lŭ avea în sênulŭ ei. Dar eu vĕ potŭ încredința, că din tóte aceste instituțiunĭ, aceea a serviciului sanitarŭ îi erá cea mai de predilecțiune și din tóte aceste titlurĭ, nicĭ unulŭ nu-i erá mai dragŭ ca acela de inspectorŭ generalŭ alŭ serviciului sanitarŭ militarŭ. Elŭ iubea armata mai multŭ de câtŭ tóte și nu voiá sĕ scie nicĭ de ostenélă, nicĭ de bólă séu infirmitate ce l'ar fi pututŭ face sĕ părăsescă serviciulŭ militarŭ. Cuvêntulŭ imposibilitate nu existá pentru dênsulŭ; »perseveranța învinge totŭ," erá divisa sa. Am ḑisŭ că la venirea sa în țéră doctorulŭ Davila a fostŭ numitŭ supra-medicŭ alŭ oștirei, adică medicŭ șefŭ alŭ unui corpŭ medicalŭ militarŭ ce nu existá, administratorŭ alŭ unui serviciu medicalŭ militarŭ ce nu posedea nicĭ unŭ spitalŭ bine organisatŭ, și șefŭ alŭ unui personalŭ sanitarŭ ce nu se cunoscea nicĭ de nume în România.

In fața acestei lipse complecte de personalŭ medicalŭ, de personalŭ sanitarŭ, de spitale militare și mai alesŭ de medicina militară în țéră, doctorulŭ Davila însuflețitŭ de ideia mare de a creá medicina română și susținutŭ cu perseveranță în timpŭ de 30 de anĭ de o voință de ferŭ inaccesibilă ostenelei și descuragerei necruțândŭ nimicŭ înaintea dorinței sale și plinŭ de sentimentulŭ valórei sale, a ajunsŭ a organisá serviciulŭ sanitarŭ militarŭ și a pune pe cale de progresŭ serviciulŭ sanitarŭ civilŭ în România astfelŭ că îi revine de dreptŭ onórea de fundatorŭ alŭ învĕțământului medicalŭ în România.

L'am numitŭ fundatorulŭ acestui învĕțămêntŭ, fiindcă și alte persóne au lucratŭ în sênulŭ propagărei sciinței medicale în țéră; singurulŭ însĕ care a fundatŭ în România unŭ învĕțămêntĕ medicalŭ sistematicŭ: Școla de medicină, de farmaciă și veterinăriă; Musee de anatomiă normală și pathologică; Labaratorii fisice-chemice și farmaceutice; Spitale civile și militare de clinică, a fostŭ d-lŭ Davila. Au fostŭ ḑicŭ și alțĭ bărbațĭ carĭ au avutŭ norocita ideiă d'a pune pétra fundamentală a edificiului medicalŭ în România, dér numai dr. Davila s'a pututŭ țîné pe scară până la terminarea edificiului și a avutŭ fericirea d'a vedé arboratŭ pe coperișŭ drapelulŭ încoronărei operei terminate. — Facultățile nóstre de medicină din Bucurescĭ și Iașĭ datoréză existența lorŭ acestui geniu organisatorŭ. — Fără ideea cea mare a acestui ilustru bărbatŭ, d'a fondá fosta scólă de medicină dela Mihaiu Voda, astăḑĭ n'amŭ fi avutŭ nicĭ medicĭ românĭ prin cele mai depărtate unghiurĭ ale țĕrei, nicĭ facultățĭ de medicină, nicĭ spitale de clinică, nicĭ laboratorii sĕu alte instituțiunĭ de învĕțămêntŭ medicalŭ. — N'ar fi esistatŭ acestŭ corpŭ medicalŭ militarŭ, care sub direcțiunea ilustrului sĕu Șefŭ, a fostŭ îngerulŭ consolatorŭ alŭ soldatului românŭ în timpĭ de durere: în anulŭ 1877—78. In acești anĭ, ambulanțele române, atâtŭ de bine organisate și din timpŭ, de acestŭ bărbatŭ prevĕḑĕtorŭ, au pututŭ dá adăpostŭ, mângăiere, consolare și vindecare, nu numai bolnavilorŭ și rănițilorŭ armatei nóstre, dar și bolnavilorŭ și rănițilorŭ armatei aliate și chiar acelora din armată inamică.

Mare a fostŭ idea fondărei scolei naționale de medicină, a fostŭ mare ca și geniulŭ, care a născut'o, mai alesŭ decă luămŭ în considerațiune starea politică a României din timpii aceia, cândŭ totulŭ erá nestatornicŭ, precum se scie, și cu tóte acestea s'a mai găsitŭ unŭ omŭ, care sĕ creadă în statornicia.

Acesta a fostŭ caracterulŭ d-rului Davila. Caracterulŭ sĕu erá de a se încrede în sine și semenii sĕi, de orĭ ce etate. — Dênsulŭ găsiá în copilŭ chiar pe omulŭ deplinŭ, desĕvêrșitŭ și pe cĕtățenulŭ formatŭ.

Copii orfanĭ și sĕrmanĭ erau copii sĕi de predilecțiune, copii lui de sufletŭ. Suferinḑii erau obiectulŭ solicitudinei sale infatigabile. Sĕraculŭ și mâhnitulŭ nu eșiau din casa sa fără o mână de ajutorŭ, fără unŭ cuvêntŭ de mângăere și de încurajare.

Cuvintele învĕțatului francezŭ că ideile marĭ vinŭ din inimă n'au pututŭ fi adeverite mai bine, de câtŭ prin faptele d-rului Davila.

Doctorulŭ Davila erá într'adevĕrŭ omŭ de inimă, cu sentimente nobile, cu sentimente înalte de caritate și este adevĕratŭ că prin inimă a trăitŭ și prin inimă a muritŭ.

Dar ce ḑicŭ? Nu. d-rulŭ Davila n'a muritŭ, căcĭ geniulŭ nu móre nicĭ nu piere. Dr. Davila va rĕmâne eternŭ în acéstă lume; posteritatea, care este judecătorulŭ nostru imparțialŭ, va înscrì numele sĕu între binefăcĕtorii omenirei. Chiar din lăcașulŭ celŭ nou, ce 'și-a alesŭ sufletulŭ, nu va încetá de a planá asupra nóstră și a fi îngerulŭ nostru conducĕtorŭ pe calea spinósă a sciinței și a carităței, iar noi Medicĭ, Farmaciștĭ, Veterinarĭ militarĭ îi vomŭ rĕmâné eternŭ recunoscătorĭ.

SCIRI MERUNTE.

Erĭ căḑu, aicĭ în Brașovulŭ vechiŭ unŭ țĕranŭ românŭ (din Bodŭ) din vêrfulŭ unei șurĭ, ce o acoperea, și crepându-i-se capulŭ, se sfêrșí în curêndŭ.

—0—

De prodecanŭ s'a alesŭ la universitatea din Clușiu Dr. Béla Szász, în loculŭ Dr.-lui Silași.

—0—

In Făgărașŭ s'a sfințitŭ în Joía trecută o scólă jidovéscă. Au fostŭ de față autoritățile comitatense, prefectulŭ, inspectorulŭ de scóle, corpulŭ honveḑilorŭ, preoțimea și numeroșĭ representanțĭ ai inteligenței. S'au ținutŭ trei cuvêntărĭ.

—0—

La băile herculane s'a celebratŭ în ḑilele trecute cununia D-rei Paula Popovicĭ, fata dr-ului A. Popovicĭ cu grofulŭ Béla Keglevich. Intre martorĭ a fostŭ și princesele Zoe Ghica și Maria Sturza.

—0—

In Bacĭfalŭ, Satulungŭ, Purcărețĭ și alte locurĭ s'au strînsŭ, după cum e informatŭ »Kronstädter Zeitung«, urșĭ în mare numĕrŭ și facŭ pagube în turmele de porcĭ ale comunelorŭ.

—0—

Din întorsătura Buzĕului ni se scrie, că unŭ țĕranŭ de 56 de anĭ plecà la cósă și — lucru rarŭ la Românĭ — se spânzurà, fără sĕ scie cineva din care pricină.

—0—

»Monitorulŭ armatei" conține unŭ decretŭ, care dispune formarea altorŭ patru companii bosniace-herțegovinene. Numĕrulŭ lorŭ va fi decĭ de 12 companii, fiecare de câte 100 de ómenĭ.

—0—

D-nii colonelĭ Dumitrescu Măicanŭ și Iacov Lahovari au plecatŭ la Dusseldorf, ca sĕ asiste din partea României la manevrele armatei germane.

—0—

Cetimŭ în »V. Națională«: La vitrina magazinului de musică Sandrovitz, din calea Victoriei în Bucurescĭ se află espusŭ unŭ mare tablou în culorĭ, care atâtŭ ca ideeă câtŭ și ca esecutare opresce în locŭ pe trecĕtorii și atrage cu dreptŭ cuvêntŭ admirațiunea tuturorŭ. Acestŭ tablou represêntă unŭ episodŭ din ultimulŭ rĕsboiu româno-ruso-turcŭ și anume: o parte din forturile armatei nóstre în munții din Balcanĭ și niște dorobanțĭ în repaosŭ, tocmai în momentulŭ când ofițerulŭ lorŭ le citesce unŭ ordinŭ de ḑi. Informêndu-ne cărui măestru de pictură se datoresce acestŭ frumosŭ tablou, am aflatŭ că elŭ este esecutatŭ nu de unŭ artistŭ, ci de unŭ amatorŭ alŭ frumóselorŭ arte, de unŭ tênĕrŭ locotenentŭ, din regimentulŭ 4 de liniă, d. N. Sp. Săulescu. Suntemŭ informațĭ că acestŭ tênĕr oficerŭ mai posede și alte multe tablourĭ făcute de dênsulŭ și că este înzestratŭ cu unŭ mare talentŭ naturalŭ în pictură. Credemŭ că asemenea tinerĭ cu talente trebue încuragiațĭ.

—0—

Prințulŭ Alexandru alŭ Bulgariei, care fusese la T.-Severinŭ, a sositŭ Marțĭ dimineța cu vaporulŭ la Rusciucŭ, de unde a plecatŭ cu unŭ trenŭ specialŭ la Varna, spre a face băi de mare.

—0—

Trenulŭ cu care a sositŭ Țarulŭ în Varșovia a fostŭ plinŭ cu soldațĭ cu baionetele în pușcĭ. In momentulŭ când trăsura imperială trecù pe stradă, polițaii și gendarmii s'au întorsŭ cu fețele spre publicŭ, ca sĕ'lŭ pótă mai bine observá. Populațiunea a fostŭ fórte liniștită.

—0—

Ḑiarele italiane laudă pe regele Humbert pentru că a visitatŭ Neapole. Populațiunea de acolo, îngrozită de coleră, s'a încuragiatŭ fórte multŭ prin acésta. Tocmai când regele se pregătea sĕ plece la Neapole, primì o invitare sĕ asiste la alergările de cai din Pordenone. Regele refusà invitarea cu cuvintele: „In Pordenone se facŭ serbărĭ, în Neapole însĕ móre lumea; mĕ ducŭ la Neapole."

IMORMÊNTAREA PROTOPOPULUI IOSIFU BARACU.

Eri s'a îmormêntatŭ cadavrulŭ rĕposatului protopopŭ I-iu alŭ Brașovului, Iosifŭ Baracŭ, după ce o ḑi și-o nópte a zăcutŭ în Biserica Sf. Nicolae. Ceremonia cuvenită s'a sĕvîrșitŭ de 15 preoțĭ, ale cărorŭ cetirĭ și rugăciunĭ le întovărășau cântările corului condusŭ de d. prof. P. Dima. Biserica erá îndesată de publicŭ. Dintre fruntașĭ însemnŭ pe colegii nemțĭ și ungurĭ ai rĕposatului preotŭ, pe representanții senatului, magistraturii, câți-va profesorĭ nemțĭ, corpulŭ profesoralŭ românŭ etc. Dintre corónele de pe sicriu însemnŭ: coróna adusă de rudele rĕposatului, de corpulŭ profesoralŭ românŭ, de comitetulŭ parochialŭ, etc....

După sĕvêrșirea serviciului dumneḑeescŭ, protopopulŭ alŭ II-lea alŭ Brașovului, d-lŭ Ionŭ Petricŭ, se sui pe amvonŭ și rostì o lungă cuvêntare, în care arătà însemnata chiămare și grelele însărcinărĭ ale preotului, pe carĭ cu laudă le-a împlinitŭ rĕposatulŭ, și accentuà dragostea lui pentru școlă și învĕțătură. Spre sfîrșitŭ cetì o telegramă a Mitropolitului Miron Romanulŭ, care îșĭ esprimà jalea pentru mórtea »scumpului sĕu amicŭ.«...

Ca representantŭ alŭ școlelorŭ centrale române de aicĭ, pentru carĭ, atâtŭ s'a străduitŭ rĕposatulŭ, care a fostŭ și profesorŭ și s'a îngrijitŭ și după mórte lăsândŭ școlelorŭ din averea sa suma însemnată ne 10,000 fior. — d. prof. I. Popea rostì a doua cuvêntare, relevândŭ meritulŭ rĕposatului protopopŭ pentru școlele nóstre și faptele lui, »în carĭ se învĕlue sufletulŭ lui.« Pentru lauda protopopului Baracŭ, vorbescŭ faptele lui, care n'au lipsă de nevrednică mărire!...

După acésta sicriulŭ fù ridicatŭ din biserică. Elŭ erá purtatŭ de preoțĭ sub unŭ »ceriu.« După ce conductulŭ înconjurà odată biserica, mortulŭ fù dusŭ în cimitirŭ, unde, după obicĭnuita »vecĭnică pomenire« fù băgatŭ în gropă.... Pămêntulŭ înghițì trupulŭ, dar ne-a lăsatŭ amintirea, care mai alesŭ pentru Românii brașovenĭ trebue sĕ fie fórte scumpă.

Rĕposatulŭ a fostŭ fiulŭ poetului Baracŭ, care a cântatŭ pe vestitulŭ Arghirŭ și pe Iléna cea frumósă. După sĕvêrșirea studielorŭ sale, a fostŭ mai întâiu învĕ-

ţătorŭ la scóla dascălului Lache în Prundŭ. Elŭ luă parte la lucrările pentru înfiinţarea gimnasiului nostru din Braşovŭ, dându cu sfatulŭ şi fapta sprijinŭ neobositului Popazu; a fostŭ profesorŭ de gimnasiu dela 1852, până ce deveni protopopŭ, cu care prilejŭ Şaguna îi dise între altele bătêndu-lŭ pe umerĭ: »Ehrlich währt am längsten.....«

—g.—

CORESPONDENŢA NOSTRA DIN COMITATE.

Baia-mare, în 9 Septemvre 1884.

De şi cam târdiu, dar totŭ sub o impresiune plăcută şi cu bucuria cea mai mare vinŭ a vĕ relatá despre decurgerea balului întru adevĕrŭ românescŭ, ce s'a arangiatŭ la 27 Augustŭ în salele de la scaldele Bicsadului din frumósa, dar părăsita ţéră numită a Oaşului. Dar ce-mĭ face bucuria asta mare este, că vĕ potŭ înregistrá unŭ faptŭ ce de multŭ ni erá dorinţa generală şi ce cu ocasiunea balului a şi căpĕtatŭ viéţă: „Reuniuniunea femeilorŭ române din comitatulŭ Satu-marelui.«

De şi încă din preséra balului neîncetatŭ curgea plóia, totuşĭ s'a adunatŭ unŭ publicŭ, potŭ dice, fórte frumosŭ, preste aşteptare; dovédă, că scimŭ, séu baremŭ începemŭ şi noi a pune de-o parte scusele când e vorba de unŭ interesŭ publicŭ.

Vĕ mărturisescŭ cu tótă sinceritatea, că balulŭ acesta a fostŭ o probă de viéţă, unŭ esamenŭ socialŭ; şi mai pre susŭ amŭ voitŭ să facemŭ o esperienţă despre vitalitatea nóstră în genere şi a damelorŭ în specialŭ; a fostŭ o espresiune puternică că nu ne amŭ perdutŭ încă, că de şi mulţĭ ne aŭ cugetatŭ morţĭ, noi totŭ trăimŭ, şi trăimŭ în prospectulŭ unui viitorŭ frumosŭ şi pentru aceste părţĭ. Frumósă probă! Frumósă esperienţă!

La 8 óre séra, pe când erá pusŭ terminulŭ pentru deschiderea balului vedéi întrândŭ în sala frumosŭ decorată gingaşele fiinţe, româncuţele voióse cu »garde de dame-le« lorŭ, salutândŭ drăgălaşŭ pe toţĭ câţĭ le preveneu, respirândŭ plăcere în giurulŭ lorŭ, accentuândŭ cu plăcere frumósa şi sonóra nóstră limbă. Fost-au însă şi de acelea, care nu au voitŭ sĕ scie că sunt în balŭ românescŭ, nu au voitŭ sĕ scie că sunt fice române şi că sunt membre de acele familii ai căror capĭ servescŭ pe poporulŭ românescŭ, care poporŭ îĭ plătesce cu crunta sa sudóre şi prescurĭ. De doritŭ ar fi ca asemenea familii sĕ inaugureze o viéţă mai românéscă, ca limba, pe a cărei base trăiescŭ, sĕ fie a conversaţiunei nu numai în culine ci şi în salóne, unde — în unele locurĭ — numai din când în când audĭ câte unŭ cuvêntŭ românescŭ, unde — luândŭ afară puţinele escepţiunĭ — nicĭ cu lampa lui Diogene nu ai vedé o fóia beletristică română, o carte de la scriitorĭ de ai noştri, şi arareorĭ câte unŭ diarŭ politicŭ... Sĕ inaugurămŭ o viaţă după datoriă, şi multe domnişóre de ale nóstre vorŭ fi scutite a se scusá roşindŭ cu „nem igen tudok románul.«

Balulŭ s'a începutŭ cu »Ardeléna« jucată frumosŭ şi cu focŭ. S'au mai jucatŭ şi alte jocurĭ românescĭ, precum: »Romana« de două orĭ, »Haţegana« şi »Someşana « Quadrilulŭ l'au jucatŭ 40 de părechĭ.

Acuma vine sĕ vĕ descriu actulŭ ce are sĕ ne pună în altŭ prospectŭ inaintea marelui publicŭ, care până acuma cu totŭ dreptulŭ îşĭ putea face despre noi idei nu pré măgulitóre; sĕ vĕ descriu faptulŭ acela, care — după cum diseiŭ mai susŭ — m'a umplutŭ de bucuriă, bucuriă săntă, vĕdêndŭ că damele nóstre încă au în dênsele viéţă, că ele vréu a fi surorĭ demne de celelalte dame din alte părţĭ, precum Braşovŭ, Sibiiu, Selagiu, Zarandŭ etc.; vine sĕ vĕ descriu actulŭ înfiinţării »Reuniunei femeilorŭ române Sătmărene,« fără de care — vĕdŭ şi dênsele că în ocolulŭ nostru încunjuratŭ de lupĭ nu multă vreme putemŭ sĕ ne susţinemŭ.

Dreptŭ că de multŭ curge agitaţiunea între noi pentru realisarea acestei reuniunĭ cu marĭ chiămărĭ; dreptŭ că chiar şi înaintea balului dela Bicsadŭ, nu numai corespondinţe ci şi chiar călĕtorii s'au făcutŭ pentru rĕspândirea, discutarea şi sădirea ideei acesteia în inimile nobile ale gentilelorŭ nóstre dame, dar dreptŭ e şi aceea, că în tóte laturile şi la tóte damele a întêmpinatŭ desŭ memorata idee primirea şi discutarea cea mai plăcută şi viă, încâtŭ la balulŭ menţionatŭ, pentru care terminŭ, a fostŭ pusă şi realisarea reuniunei în genere dorite, amŭ pututŭ sĕ ne apucămŭ de lucru.

Intr'o agitaţiune nespusă aşteptamŭ pausa cea mare, terminulŭ pe care erá pusă discutarea în conferinţă a ideei desŭ memorate, care sosindŭ Reverendisimulŭ domnŭ Archidiaconŭ On. şi protopopulŭ Ţĕrei Oaşului Alexandru Erdős, printr'o cuvêntare frumósă şi obiectivă, invită damele şi domnii presenţĭ pentru de a se constitui în conferinţă »ad hoc« în sala destinată spre acestŭ scopŭ. După unŭ freneticŭ „sĕ trăiéscă“ intrară tóte damele şi toţĭ óspeţii în salonulŭ destinatŭ, unde consituindu-se în conferinţă »ad hoc« s'au începutŭ cu mare zelŭ, interesŭ şi obiectivitate discutarea ideei, despre care lasŭ sĕ vorbéscă procesulu verbalŭ luatŭ cu acea ocasiune.

Procesŭ verbalŭ.

Luatŭ în conferinţa »ad hoc« a damelorŭ române din comitatulŭ Sătmarului, adunate la Bicsadŭ cu ocasiunea balului arangiatŭ la 27 Augustŭ 1884.

1. Reverendisimulŭ domnŭ Alexandru Erdős învită pe on. dame şi domnişóre a luá parte la discuţiunea unui proiectŭ propunândŭ înfiinţarea reuniunei damelorŭ române din acestŭ comitatŭ.

2. Adunându-se dómnele şi domnişórele, domnulŭ Dr. Vasiliu Lucaciu ia cuvêntulŭ şi într'unŭ discursŭ ocasionalŭ espune necesitatea şi oportunitatea înfiinţărei unei reuniunĭ a damelorŭ române din acestŭ comitatŭ, rógă pre onoratele dómne sĕ adópte ideea acésta, şi spre realisarea ei sĕ se constitue în conferinţă »ad hoc“ ca sĕ se potă luá decisiunĭ meritorie în acéstă însemnată causă.

Adunarea cu însufleţire şi în unanimitate acceptă propunerea, se declară constituită în conferinţă »ad hoc« spre scopulŭ amintitŭ.

3. Dr. Vasiliu Lucaciu recomandă de preşedintă pe zelósa şi gentila d-na protopopésă Ana Bilţiŭ n. Erdős, rugându-o sĕ priméscă sarcina conducerei acestei conferinţe.

Conferinţa o aclamă de preşedintă, şi numita dómnă mulţămindŭ pentru încredere, primesce presidiulŭ promiţêndŭ, că va lucrá din rĕsputerĭ pentru realisarea acestei dorinţe de multŭ nutrite.

4. Dómna preşedintă recomândă conferinţei de secretarŭ »ad hoc« pre Dr. Vasiliu Lucaciu.

Conferinţa ilŭ aclamă şi numitulŭ domnŭ acceptă sarcina încredinţată.

5. Secretarulŭ presentă unŭ proiectŭ de statute, şi propune sĕ se alégă unŭ comitetŭ »ad hoc« spre esaminarea şi susternerea acelorŭ statute spre aprobare la înaltulŭ ministeriu.

Conferinţa acceptă propunerea şi în comitetulŭ provisorŭ alege următórele dómne: Maria Barburŭ n. Lucaciu; Ioana Dărăbanţu n. Berinde; Gizella Drumariu n. Cresta; Antonia Iernea n. Ciceronescu; Paulina Lucaciu n. Sêrbacŭ; Ana Măguranu n. Coţi; Eleonora Medanŭ n. Papp; Clara Nilvanŭ n. Marcu; Eufrosina Manu n. Popŭ; Susana Popŭ n. Szaplonczai; Eleonora Popŭ n. Hosszu; Magdalena Catoca n. Terebeşi; Cornelia Popŭ-Danu n. Lauranŭ.

6. Preşedinta presentă catalogulŭ membrilorŭ acestei conferinţe „ad hoc.«

Se aclude la acestŭ protocolŭ.

7. Spre autenticarea acestui protocolŭ se alege o comisiune în persónele dómnelorŭ: Ana Măguranŭ, Maria Barburŭ şi a domnişórei Elena Bilţiu.

Nefiindŭ alte obiecte de discutatŭ, dómna preşedintă rădică conferinţa.

D. c. m. s. Ana Bilţu n. Erdős m. p. preşedintă »ad hoc.« Dr. Vasiliu Lucaciu m. p. secretarŭ »ad hoc.«

Acestŭ protocolŭ s'a cetitŭ şi verificatŭ în Baia Mare, la 8 Septemvre 1884.

Ana Măguranŭ n. Coţi m. p., Maria Barburŭ n. Lucaciu m. p., Elena Bilţu m. p. membrele comisiunei verificătóre.

După terminarea acestui opŭ salutarŭ, după inaugurarea vieţei nóstre după datorinţă, între strêngerile de mână şi felicitărĭ pentru reuşita aşteptată a scopului, totŭ publiculŭ s'a aşedatŭ la o cină comună, unde obiectulŭ principalŭ alŭ conversaţiunei şi toastelorŭ frumóse a fostŭ reuniunea, care aşteptă numai aprobarea înaltului Ministeriu.

Cu ce voiă a decursŭ apoi balulŭ până diminéţa la 6 ore cândŭ au începutŭ óspeţii a se depărtá cu espresiunile »la revedere câtŭ mai grabnică a adunărei constituante a reuniunei,“ nu am sĕ vi-o descriu, nicĭ nu se póte descrie.

Am sĕ vĕ amintescŭ încă aceea, că balulŭ a fostŭ ţinutŭ cu scopŭ filantropicŭ, cu scopulŭ de a conferi la fondulŭ de orfanotrofiulŭ diecesanŭ pentru părţile ungurene, pentru care scopŭ după cum sciu s'au şi strînsŭ 75 fl.

Cu acésta ar trebui sĕ închidŭ raportulŭ acesta, dar nu potŭ fără sĕ nu dicŭ unŭ întreitŭ »sĕ trăéscă« damele nóstre române, care şi-au împlinitŭ şi-şĭ vorŭ împlini şi de acum înainte chiemarea lorŭ frumósă; nu potŭ sĕ nu poftescŭ viéţă îndelungată reuniunei înfiinţate, care dreptŭ că mai aşteptă degetulŭ confirmătorŭ alŭ guvernului.

σ.

DIVERSE.

O stradă adormită. — Foilorŭ francese li-se scrie din Bordeaux: In 27 Augustŭ la 9 óre séra în prăvălia de materii chemice din strada St.-Iames unŭ adjunctŭ erá ocupatŭ cu aşedarea în ordine a diferitelorŭ vase. In mijloculŭ acestorŭ ocupaţiunĭ a scăpatŭ din mânĭ o sticlă plină de chloroformŭ, şi o parte din chloroformŭ s'a vĕrsatŭ pe drumŭ. Chloroformulŭ s'a rĕspânditŭ iute prin aerŭ. Efectulŭ l'a simţitŭ mai nainte adjunctulŭ, căcĭ după câteva secunde s'a cufundatŭ într'unŭ somnŭ adêncŭ. Strada erá strêmtă şi curentulŭ aerului fórte slabŭ, şi pentru aceea întrégа stradă s'a umplutŭ de aburii ameţitorĭ ai chloroformului. Călĕtorii pe strade erau copleşiţĭ de somnŭ şi într'unŭ pătrarŭ de óră strada St. Iames erá ca şi palatulŭ de zine „Belle au Bois dormant.“ Strada acésta cu prăvăliile sale pomposŭ iluminate oferéu o privelişte fórte fantastică, ca şi cum ar fi venitŭ o putere secretă şi ar fi adurmitŭ de o dată pe toţĭ ómenii. S'a observatŭ în urmă greşala şi s'a procuratŭ ajutorŭ pentru nenorociţii, carĭ vorŭ avé lipsă de multă odihnă, ca sĕ-şĭ reculégă puterile amorţite. De vr'unŭ periclu mai seriosŭ nicĭ unulŭ dintre ei nu e ameninţatŭ. Numai o fétă frumósă de douĕdecĭ de anĭ nu s'a mai putută deşteptá până în diua viitóre, când în strada St. Iames tóte prăvăliile erau închise.

*

Rĕsbunarea unui câne. — Multe s'au scrisŭ până acum despre calităţile acestui animalŭ inteligentŭ, fidelŭ şi devotatŭ. Unŭ scriitorŭ contimporanŭ nu hesită a numi pe cânele candidatulŭ umanităţii, pentru calităţile lui. Este adevĕratŭ, că unŭ altŭ scriitorŭ, renumitŭ pentru romanele sale, Al. Dumas, rîde de entusiasmulŭ lui Michelet, pentru cânĭ şi se declară pesine inimicnlŭ celŭ mai mare alŭ cânilorŭ, pentru că odatŭ fu muşcatŭ de unŭ câne. Dar Dumas declară că elŭ însuşĭ aţiţă pe cânele, care l'a muşcatŭ. Prin urmare pe nedreptŭ e duşmanulŭ acestui animalŭ atâtŭ de devotatŭ şi trebuinciosu omului. Etă ce scrie unŭ scriitorŭ englesŭ anume Jackson despre unŭ câne din Terra-Nuova într'unŭ opŭ alŭ sĕu sub titlulŭ, „Our dumb companions.“ (Muţii noştrĭ companionĭ):

Batelulŭ americanŭ „Cycilia“ într'o călĕtoriă a sa avea pe bordŭ unŭ câne cu numele „Napoleon,“ care aparţine unui matelotŭ anume Langaster. Comandantulŭ batelului, Symms, nu erá amicŭ alŭ animalelorŭ şi mai cu sémă alŭ cânilorŭ.

Intr'o di cânele intrândŭ în odaia comandantului şi dândŭ din códa sa cea mare aruncă călimărulŭ pe scrierile comandantului, ér elŭ furiosŭ tăiă códa animalului Cânele începu sĕ chilăláéscă de durere. Stăpânulŭ sĕu audindŭ ţipetele cânelui, alergă şi vĕdêndu-lŭ fără códă se aruncă asupra comandantului şi ilŭ trânti la pămêntŭ. După faptulŭ acesta fu aruncatŭ în carceră, dar fu scosŭ imediatŭ când comandantulŭ aflá că Napoleonŭ scăpase altă dată viéţa stăpânului sĕu.

Nu multă vreme după aceea Napoleon fu eroulŭ unei scene mai dramatice, a cărei reamintire face sĕ tremure pe toţĭ câţĭ au vĕdut'o. Intr'o diminéţă comandantulŭ aflându-se pe catartŭ şi alunecându-i piciorulŭ cădŭ în mare. »Comandantulŭ Symms a cădutŭ în mare!« strigară toţĭ câţĭ se aflau pe bordŭ şi alergară sĕ arunce barca spre a-i merge în ajutorŭ comandantului care sĕ apropia înotândŭ de Cycilia. Acésta fu îndată oprită. Dér încă nu se aruncase barca cândŭ vĕdură cei de pe batelŭ într'o depărtare óre care de înotătorŭ unŭ enormŭ chitŭ, care înaintá cu o iuţélă înspăimântătóre.

— „Iute copii, altmintrelea vomŭ ajunge pré târdiu,« strigă sub-comandantulŭ.

— »Dér ce este?« întrebară toţĭ de odată. Intrebarea acésta a causat'o Napoleonŭ care se aruncase în mare. Nobilulŭ animalŭ, despicândŭ undele se repede cu o iuţélă miraculósă spre înotătorulŭ, ale cărui puterĭ începéu deja a-i slăbi, pe cândŭ iuţéla chitului se mărea din ce în ce. — »Trageţĭ copii, peutru Dumnedeu,« dise subcomandantulŭ pe când barca urmărea cânele. Inotătorulŭ înaintá cu încetulŭ şi din cândŭ în cândŭ se cufundá cu totulŭ în apă, ér sgomotulŭ celŭ producea înfricoşatulŭ chitŭ îi facea cunoscutŭ cu câtă iuţélă se apropia de elŭ. Langaster stetea la prora bărcii ţinêndŭ unŭ cuţitŭ în mâna dréptă, şi uitându-se cândŭ la înotătorulŭ, cândŭ la chitŭ şi cândŭ la fidelulŭ animalŭ, care odată îi scăpase viaţa. Privirea matelotului arĕtă hotărîrea ce luase: décă cânele arŭ fi cădutŭ jertfă chitului, Langaster l'ar fi rĕsbunatŭ fie şi cu periculŭ vieţei séle. — »Ce înotătorŭ!« strigau meteţii, vĕdêndŭ iuţéla cu care înotá cânele. — »Fără îndoială, chitulŭ va înghiţi pe unulŭ din doi, décă nu ne ne vomŭ grăbi.“ Scena acésta nu dură multŭ. Mai nainte de a ajunge barca cânele, grozavulŭ chitŭ se apropiase de trei lopeţĭ de comandantŭ şi se pregătea se arunce asupra-i deschidêndŭ enormele sale fălcĭ, în carĭ se vedea unŭ şirŭ de dinţĭ lungĭ, ascuţiţi şi triunghiularĭ. Strigătele de desperare ale comandantului anunţau că minutulŭ supremŭ a ajunsŭ. Déră Napoleonŭ optintindu-şĭ tóte puterile şi, scoţêndŭ unŭ urletŭ sĕlbaticŭ sĕ repedĭ la burta strălucitóre a fiarăĭ şi-şĭ înfipse colţiĭ sĕi în carnea ei, pe cândŭ barca se apropia. — »A scăpatŭ, décă mergemŭ cu jumĕtate din iuţéla acestui animalŭ,“ dise subcomandantulŭ, pe cândŭ toţĭ vedéu cum féra se svêrcolea în mare şi cum cânele, cu tóte că erá sub apă, se agăţase de burta ei. In acestŭ minutŭ, barca ajunse la loculŭ luptei şi Langaster se aruncă în mare, tocmai când comandantele piedêndu-şĭ forţele se cufundá în apă şi se făcŭ nevĕdutŭ. După puţine momente cânele eşi la suprafaţă şi după acésta imediatŭ şi Langaster, scoţêndŭ corpulŭ nesimţitorŭ alŭ lui Symms.

»Luaţi-i şi puneţi-i înlăuntru,« strigă subcomandantulŭ, „pentru că prietinulŭ (chitulŭ) se pregătesce iérăşĭ.« Ordinele sale fură esecutate la momentŭ şi chitulŭ apărŭ din nou pe suprafaţă dér fu lovitŭ în ochĭ cu o lopată de cătră subcomandantulŭ, când erá sĕ apuce braţulŭ comandantului, pe care cei de pe barcă ilŭ ridicau în ea. Incă odată mai apărŭ chitulŭ, şi apoi se făcŭ nevĕdutŭ lăsândŭ în urmă-i unŭ lacŭ de sânge ce-i curgea din rana produsă de câne. Comandantulŭ işĭ veni în simţirĭ după câteva ore, remânêndŭ cu căinţa în sufletŭ că i-a tăiatŭ códa bravului Napoleonŭ, care ilŭ scăpase de mórte.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Septemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.35
Rentă de aurŭ 4% . . .	92.20
Rentă de hârtiă 5% . .	88.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	95.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.—
Bonurĭ rurale ungare . .	100.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—
Bonurĭ rurale transilvane	101 —
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.70
Imprumutulu cu premiu ung.	114.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.80
Renta de hârtiă austriacă	80.80
Renta de arg. austr. . .	81.60
Renta de aurŭ austr. . .	105.10
Losurile din 1860 . . .	134.50
Acţiunile băncei austro-ungare	848.—
Act. băncei de creditŭ ung.	296.25
Act. băncei de creditŭ austr.	297.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.75
Napoleon-d'orĭ	9.67½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.60
Londra 10 Livres sterlinge	121.60

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 29 Augustŭ st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	93¼	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%) . .	»	92½	»	96
» convert. (6%) . .	»	96½	»	97½
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	31½	»	33
Credit fonc. rural (7%) . .	»	101½	»	102
» „ „ (5%) . .	„	90¼	„	91—
» » urban (7%) . .	»	101	»	102
» » » (6%) . .	»	97	»	98
» » » (5%) . .	»	86¾	»	87½
Banca naţională a României	»	1400	»	1412
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	»	364.	»	367
« » » Naţională . .	»	243	»	245
Aurŭ	»	6 —.%	»	6·50
Bancnote austriace contra aurŭ	»	2.07.	»	2.09

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 12 Septemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.04	Vênd.	9.06
Argint românesc	»	9.—	»	9.05
Napoleon-d'orĭ	»	9.62	»	9.65
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.94
Imperialĭ	»	9.87	»	9.90
Galbenĭ	»	5.64	»	5.68
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Societatea comercială română — Bassarabianu Calfoglu & Comp.

BULETINŬ

BRĂILA 28 AUGUSTŬ 1884.

Vêndătorŭ	Cumperătorŭ	Felulŭ	Kilo	Libre	Preţulŭ		Notiţe
Soc. Comercială	I. Bellet.	Grâu	300	59¼	66	50	Magasie
Marghiloman	G. Mendl	Porumbŭ	1040	58¾	54	—	»
N. V. Perlea	Pauli Coventri & C-ie	„	150	59½	55	—	»
St. R. Veron	d-to	Secară	120	56—	56	50	»
O. Silberstein	C. Nicolaidi & C-ie	„	100	54—	54	50	»
d-to	d-to	„	100	53—	53	50	»
S. Block.	Pauli Coventri & C-ie	„	160	55½	56	—	»
d-to	d-to	„	150	54½	55	—	»
Panaitescu	S. Block	Porumbŭ	150	59¼	54	50	»
M. Grimani	d-to	„	240	60¼	55	50	»
d-to	d-to	„	200	61¼	56	50	»
R. Balanŭ	Pauli Coventri & C-ie	„	110	59—	54	—	»
O. Silberstein	S. Block	„	150	59¾	55	—	»
W. P. Sassu	Pauli Coventri & C-ie	„	150	59—	54	50	»
Carandino	G. Mendl	Orzŭ	330	46¾	42	50	Caicŭ

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe una jumĕtate de anŭ sĕu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI.“

se potŭ face de la **1** şi **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ . , .	12	fl. v. a.
„ „ „ 1/2 „ . . .	6	„ „
„ „ „ 1/4 „ . . .	3	„ „
Se acórdă abonamente şi lunare cu . .	1	„ „
Pentru România şi străinătate pe anŭ .	36	francĭ
„ „ „ „ 1/2 „ .	18	„
„ „ „ „ 1/4 „ .	9	„

Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḑiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḑiere.

Administraţiunea.

Tipografia Alexi Braşovŭ.